

**EVROPSKÁ CHARTA ZA ROVNOST ŽEN A MUŽŮ
NA ÚROVNI ŽIVOTA VE MĚSTECH A OBCÍCH**

Charta vyzývající evropské místní a regionální samosprávy, aby se zavázaly používat své pravomoci a partnerství k dosažení větší rovnosti svých občanů

**Vypracovala a předložila
Rada evropských samospráv a regionů a její partneři**

ÚVOD

Evropská charta pro rovnost žen a mužů v životě obcí je adresována místním a regionálním samosprávám v Evropě, kteří se vyzývají, aby ji podepsaly, aby veřejně přijaly princip rovnosti žen a mužů a aby na území své působnosti uskutečňovaly závazky vytyčené v Chartě.

S cílem napomoci uskutečňování těchto závazků se každý signatářský orgán zaváže vypracovat Akční plán rovnosti, ve kterém stanoví své priority, akce a zdroje.

Kromě toho zaváže každý signatářský orgán všechny instituce a organizace na území své působnosti, aby podporovaly dosažení skutečné rovnosti v praxi.

Charta byla vypracována v rámci projektu (2005-2006) Rady evropských samospráv a regionů spolu s mnoha partnery uvedenými níže. Projekt byl podporován Evropskou komisí prostřednictvím jejího 5. akčního programu za rovnost mužů a žen.

*****

Rovnost žen a mužů je základním právem všech občanů a je zásadní hodnotou každé demokracie. Aby jí bylo dosaženo, musí být toto právo nejen právně uznáno, ale také účinně uplatňováno ve všech aspektech života: politického, ekonomického, sociálního a kulturního.

Přes četné případy formálního uznávání a přes dosažený pokrok není rovnost žen a mužů dosud skutečností každodenního života. Ženy a muži se v praxi netěší stejným právům. Sociální, politické, ekonomické a kulturní nerovnosti přetrvávají – například pokud jde o nerovnost platů a nedostatečné politické zastoupení.

Tyto nerovnosti jsou výsledkem sociálního chápání založeného na četných stereotypch v rodině, školách, kultuře, médiích, ve světě práce, organizaci společnosti... Existuje tedy mnoho oblastí, kde je možné konat, přijímat nové přístupy a provádět strukturální změny.

Místní a regionální samosprávy jako složky vlády stojící nejbližší k lidem představují nejlepší platformu pro boj proti přetrvávání a reprodukci nerovností a možnosti podporovat vskutku rovnou společnost. Na základě svých pravomocí a spolupráce s nejšířší řadou místních činitelů mohou podnikat konkrétní akce ve prospěch rovnosti žen a mužů.

A dále, obzvláště důležitý je při praktickém uplatňování práva na rovnost žen a mužů princip subsidiarity. Tento princip se vztahuje na všechny úrovně vládnutí – evropskou, celostátní, regionální a místní. I když evropské obecní a regionální samosprávy mají různé odpovědnosti, všechny mohou a musí hrát pozitivní úlohu při prosazování rovnosti praktickými způsoby, které mají dopad na každodenní život jejich obyvatel.

Úzce spojené s principem subsidiarity jsou principy místní a regionální samosprávy. Rada Evropské charty místních samospráv z roku 1985, podepsaná a ratifikovaná velkou většinou evropských států, zdůrazňuje „*právo a schopnost místních úřadů v rámci zákona upravovat a řídit podstatnou část veřejných záležitostí na základě svých vlastních pravomocí a v souladu se zájmy místního obyvatelstva*“. V jádru této koncepce místní samosprávy musí stát uskutečňování a podporování práva na rovnost.

Místní nebo regionální demokracie musí zajistit nejvhodnější volbu týkající se nejkonkrétnějších aspektů každodenního života, jako je bydlení, bezpečnost, veřejná doprava, svět práce nebo zdravotnictví.

Dále plné zapojení žen do rozvoje a uskutečňování místní a regionální politiky umožní, aby byly brány v úvahu jejich zkušenosti, know-how a tvůrčí schopnosti.

Máme-li vytvořit společnost založenou na rovnosti, je důležité, aby místní a regionální samosprávy vzaly ve své politice, organizaci a veškeré práci plně v úvahu rozměr pohlaví. A v dnešním a zítřejším světě je také skutečná rovnost žen a mužů klíčová pro naši ekonomiku a společenský úspěch – nejen na evropské a celostátní úrovni, ale také v našich regionech, městech a obcích.

*****

Rada evropských místních samospráv a regionů (CEMR) a její výbor žen zvolili zástupce místních a regionálních orgánů, kteří již léta aktivně podporují rovnost žen a mužů na místní a regionální úrovni. V roce 2005 zavedla CEMR konkrétní nástroj pro evropské místní a regionální samosprávy: město za rovnost. Upozorňováním na správnou praxi některých evropských měst a obcí poskytuje „město za rovnost“ metodu uskutečňování politiky za rovnost žen a mužů na místní a regionální úrovni. Současná Charta na této práci staví.

Úloha místních a regionálních samospráv při podpoře rovnosti pohlaví byla potvrzena ve Světové deklaraci IULA (Mezinárodní unie místních samospráv) o „ženách v místní samosprávě“ přijaté v roce 1998. Nová světová organizace Spojená města a místní samosprávy považuje rovnost žen a mužů za jeden ze svých hlavních cílů.

PREAMBULE

Rada evropských samospráv a regionů, zastupující evropské místní a regionální samosprávy, ve spolupráci s těmito partnery:

Rakouské sdružení měst
Národní sdružení obcí v Bulharské republice
Svaz kyperských obcí
Svaz měst a obcí České republiky
Sdružení finských místních a regionálních samospráv
Francouzská sekce CEMR (AFCCRE)
Ústřední svaz měst a obcí Řecka (KEDKE)
Maďarské národní sdružení místních samospráv (TÖOSZ)
Italská sekce CEMR (AICCRE)
Toskánská federace AICCRE
Sdružení lucemburských měst a obcí (SYVICOL)
Sdružení polských měst
Španělská federace obcí a provincií (FEMP)
Baskické sdružení obcí
Federace obcí a provincií Extremadury (FEMPEX)
Město Vídeň (Rakousko)
Město Saint Jean de la Ruelle (Francie)
Město Frankfurt am Main (Německo)
Město Burguillos del Cerro (Španělsko)
Město Cartagena (Španělsko)
Město Sevilla (Španělsko)
Město Valencia (Španělsko)

Stálý výbor Euro-Mediterranean Partnership (Partnerství místních a regionálních samospráv v evropském Středomoří (COPPEM))

Agency of Time and Mobility Belfort-Montbéliard (Francie)

připomínajíc, že Evropské společenství a Evropská unie jsou založeny na základních lidských právech a svobodách, včetně podpory rovnosti žen a mužů, a že základem pro pokrok dosažený v této oblasti v Evropě bylo evropské zákonodárství;

připomínajíc si mezinárodní právní rámec lidských práv Organizace spojených národů, a zejména Všeobecnou deklaraci lidských práv a Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen, přijatou v roce 1979;

zdůrazňujíc zásadní příspěvek Rady Evropy k prosazování rovnosti žen a mužů a místních samospráv;

berouc v úvahu, že rovnost žen a mužů znamená vůli jednat o třech doplňujících aspektech jejího dosažení, zejména odstranění přímých nerovností, vymýcení nepřímých nerovností a vybudování politického, právního a sociálního prostředí, které by podporovalo aktivní rozvoj rovné demokracie;

odsuzujíc pokračující rozpor mezi uznáváním práva na rovnost de jure a jeho skutečným a účinným uplatňováním;

berouc v úvahu, že ve všech oblastech své působnosti místní a regionální samosprávy v Evropě hrají a musejí hrát ve vztahu k občanům a obyvatelům zásadní úlohu při uplatňování práva na rovnost, zejména v případě žen a mužů;

berouc v úvahu, že pro demokracii je zásadním požadavkem vyvážená účast a zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech a ve vedoucích postaveních;

inspirována zejména Úmluvou o odstraňování všech forem diskriminace žen z roku 1979, Pekingskou deklarací a Akční platformou Organizace spojených národů z roku 1995 a Rezolucí z 23. zvláštního zasedání Valného shromáždění z roku 2000 (Peking +5), Chartou Evropské unie o základních právech, Doporučením Rady z prosince 1996 o vyvážené účasti žen a mužů v rozhodovacím procesu a Světovou deklarací Mezinárodní unie místních samospráv z roku 1998 o ženách v místních samosprávách;

přejíc si připomenout dvacáté páté výročí vstupu Úmluvy Organizace spojených národů na odstranění všech forem diskriminace žen Spojených národů v platnost v září 191,

vypracovala tuto Evropskou chartu za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích a vyzývá místní a regionální samosprávy v Evropě, aby tuto chartu podepsaly a uskutečňovaly.

ČÁST I

PRINCIPY

Signatáři této Charty za rovnost žen a mužů na úrovni života měst a obcí uznávají za zásadní pro naši činnost tyto základní principy:

1. Rovnost žen a mužů představuje základní právo

Toto právo musejí místní a regionální samosprávy uplatňovat ve všech oblastech své působnosti, včetně povinnosti odstraňovat všechny formy diskriminace, ať přímé či nepřímé.

2. K zajištění rovnosti žen a mužů je třeba se postavit proti kolektivní diskriminaci a znevýhodňování

Při zajišťování rovnosti žen a mužů je třeba kromě pohlaví brát v úvahu i kolektivní diskriminaci a znevýhodňování založené na rase, barvě pleti, etnickém a sociálním původu, genetických rysech, jazyce, náboženství nebo víře, politickém nebo jiném názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, rodu, tělesném postižení, věku, sexuální orientaci nebo sociálně-ekonomickém postavení.

3. Vyvážená účast žen a mužů v rozhodovacích procesech je předpokladem demokratické společnosti

Právo na rovnost mužů a žen vyžaduje, aby místní a regionální samosprávy zavedly příslušná opatření a přijaly příslušnou strategii k prosazování vyváženého zastoupení a účasti žen a mužů ve všech oblastech rozhodování.

4. Odstranění stereotypů v pohledu na pohlaví je zásadním požadavkem k dosažení rovnosti žen a mužů

Místní a regionální samosprávy musí prosazovat odstraňování stereotypů a překážek, na nichž jsou založeny nerovnosti v postavení a podmínkách žen a jež způsobují nerovné hodnocení rolí žen a mužů v politických, ekonomických, sociálních a kulturních záležitostech.

5. Pro uskutečňování rovnosti žen a mužů je nutné do všech činností místní a regionální samosprávy zapracovat hlediska pohlaví

Při vypracování politiky, metod a nástrojů, které mají vliv na každodenní život místního obyvatelstva, je třeba brát v úvahu hledisko pohlaví – např. prostřednictvím „gender mainstreaming“¹ a „gender budgeting“². Proto je třeba analyzovat zkušenosti

---

¹ Gender Mainstreaming (genderové hledisko): V červenci 1997 definovala Ekonomická a sociální rada Organizace spojených národů (ECOSOC) pojem gender mainstreaming takto: „Je to proces hodnocení důsledků, jež mají nejrůznější plánované činnosti, včetně zákonodárství, politiky nebo programů v kterékoli oblasti a na všech úrovních, pro ženy a muže. Je to strategie učinit starosti a zkušenosti žen i mužů neoddělitelnou součástí navrhování, uskutečňování, sledování a hodnocení politiky a programů ve všech

žen na úrovni jejich života v městech a obcích, včetně jejich životních a pracovních podmínek, a brát je v úvahu.

6. Řádně financované akční plány a programy jsou nutnými nástroji pro prosazování rovnosti žen a mužů

Místní a regionální samosprávy musí vypracovat akční plány a programy rovnosti podporované finančními a lidskými zdroji potřebnými pro jejich uskutečňování.

Tyto principy jsou základem článků dále uvedené části III.

---

politických, ekonomických a společenských oblastech, aby z toho měli stejný prospěch ženy i muži a aby dále nepokračovala nerovnost. Konečným cílem politiky 'mainstreaming' je dosažení rovnosti žen a mužů."

² *Gender Budgeting: "Gender budgeting (rozpočtování s ohledem na pohlaví) je aplikací procesu 'gender mainstreaming' v oblasti rozpočtování. Znamená to hodnocení rozpočtů z hlediska pohlaví, včetně perspektiv pohlaví na všech úrovních procesu rozpočtování a restrukturalizace příjmů a výdajů tak, aby se podporovala rovnost žen a mužů."*

ČÁST II

PLNĚNÍ CHARTY A JEJÍCH ZÁVAZKŮ

Ke splnění ustanovení této Charty se signatář zavazuje provést tyto konkrétní kroky:

1. Každý signatář této Charty v přiměřené lhůtě (nepřesahující dva roky) vypracuje a přijme svůj Akční plán rovnosti a potom ho uskuteční.
2. Akční plán rovnosti stanoví signatářovy cíle a priority, opatření, jež hodlá přijmout, a zdroje financování, které zajistí účinnost charty a jejích závazků. Plán také uvede navrhované termíny pro jejich uskutečňování. Pokud signatář již Akční plán rovnosti má, zreviduje ho, aby zajistil, že pokrývá všechny relevantní otázky, jimiž se Charta zabývá.
3. Každý signatář důkladně svůj Akční plán rovnosti prodiskutuje a po jeho přijetí ho také rozšíří. Bude také pravidelně veřejně informovat o postupu plnění plánu.
4. Každý signatář bude svůj Akční plán rovnosti revidovat podle toho, jak to budou vyžadovat okolnosti, a vypracuje pro jednotlivá následující období další plán.
5. Každý signatář se zavazuje, že v zásadě bude spolupracovat s příslušným systémem hodnocení, který bude zaveden k zajištění pokroku při plnění této Charty, a bude pomáhat místním a regionálním samosprávám v celé Evropě, aby se navzájem informovaly o účinných způsobech uskutečňování větší rovnosti žen a mužů. K tomuto účelu dá k dispozici svůj Akční plán rovnosti a další relevantní veřejné materiály.
6. Každý signatář bude písemně informovat Radu evropských místních samospráv a regionů o tom, že Chartu podepsal, a uvede datum, kdy tak učinil, spolu s kontaktním místem pro budoucí spolupráci týkající se Charty.

ČÁST III

DEMOKRATICKÁ ZODPOVĚDNOST

Článek 1

1. Signatář uznává, že právo na rovnost žen a mužů je základním předpokladem demokracie a že demokratická společnost si nemůže dovolit přehlížet dovednosti, znalosti, zkušenosti a tvůrčí schopnosti žen. K tomuto účelu musí na základě rovnosti zajistit zapojení, zastoupení a účast žen z různých prostředí a různých věkových skupin ve všech oblastech politického a veřejného rozhodování.
2. Signatář, jako demokraticky zvolený orgán odpovědný za zajišťování pohody a spokojenosti obyvatel v oblasti jeho působnosti, se proto zavazuje prosazovat a podporovat praktické uskutečňování tohoto práva ve všech oblastech činnosti – jako demokratická vedoucí síla místního společenství, obstaravatel a poskytovatel služeb, plánovací a regulační instituce a jako zaměstnavatel.

POLITICKÁ ÚLOHA

Článek 2 – Politické zastoupení

1. Signatář uznává stejné právo žen a mužů hlasovat, být kandidátem na volený úřad a tento úřad zastávat.
2. Signatář uznává stejné právo žen a mužů účastnit se vytváření a uskutečňování politiky, zastávat veřejný úřad a vykonávat všechny veřejné funkce na všech úrovních vlády.
3. Signatář uznává zásadu vyrovnaného zastoupení ve všech volených a veřejných rozhodovacích orgánech.
4. Signatář se zavazuje přijmout veškerá přiměřená opatření na podporu výše uvedených práv a zásad, včetně:
  - vybízení žen, aby se zaregistrovaly k hlasování, vykonávaly svá individuální hlasovací práva a staly se kandidáty na veřejný úřad;
  - vybízení politických stran a skupin přijmout a uskutečňovat zásadu vyrovnaného zastoupení žen a mužů;
  - vybízení politických stran a skupin učinit všechny zákonné kroky, včetně přijetí kvót, pokud se to shledává vhodným, zvýšit počet žen vybraných za kandidáty a následně zvolených;
  - úpravy vlastních postupů a standardů chování, aby potenciální kandidáti a zvolení zástupci nebyli odrazováni stereotypními formami jednání a projevů, nebo obtěžováním;

- přijetí opatření umožňujících, aby zvolení zástupci mohli sladit svůj soukromý, pracovní a veřejný život, například zajištěním toho, že pracovní rozvrh, pracovní metody a možnost péče o závislé osoby umožní všem zvoleným zástupcům se plně zapojit.
5. Signatář se zavazuje prosazovat a uplatňovat princip vyváženého zastoupení ve svých vlastních rozhodovacích a poradních orgánech a při jmenování svých zástupců do externích orgánů.

Pokud však orgán nemá vyrovnané zastoupení žen a mužů, bude výše uvedený závazek plnit tak, aby nebyl méně příznivý vůči menšinovému pohlaví než je jeho současný poměr obou pohlaví.

6. Dále se zavazuje zajistit, že žádná veřejná nebo politická funkce, do níž jmenuje nebo volí zástupce, nebude kvůli stereotypním postojům v zásadě nebo v praxi omezena nebo vnímána jako obvyklá role jednoho pohlaví.

Článek 3 – Účast v politickém a občanském životě

1. Signatář uznává, že právo občanů účastnit se řízení veřejných věcí je základním demokratickým principem a že ženy a muži mají právo účastnit se vlády a veřejného života ve svém regionu, městě a obci na základě rovnosti.
2. Pokud jde o různé formy veřejné účasti v řízení vlastních záležitostí, např. prostřednictvím poradních výborů, okolních rad, elektronické účasti nebo účastnického plánování, se signatář zavazuje zajistit, aby se ženy a muži mohli v praxi účastnit na základě rovnosti. Pokud současné způsoby účasti nevedou k takové rovnosti, zavazuje se vypracovat a vyzkoušet nové metody.
3. Signatář se zavazuje prosazovat aktivní účast žen a mužů ze všech oblastí v politickém a občanském životě, zejména pokud jde o ženy a muže z minoritních skupin, kteří by mohli být jinak vyloučeni.

Článek 4 – Veřejné přihlášení se k principu rovnosti

1. Signatář jako demokratická hlava a zástupce své obce a území se veřejně formálně přihlásí k principu rovnosti žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích, včetně:
  - oznámení, že signatář po jednání svého vrcholného orgánu a přijetí Charty tuto Chartu podepsal;
  - závazku plnit povinnosti stanovené touto Chartou a pravidelně informovat veřejnost o pokroku při plnění Akčního plánu rovnosti;
  - závazku, že signatář a jeho volení členové budou plnit a dodržovat pravidla dobrého chování pokud jde o rovnost žen a mužů.

2. Signatář využije svého demokratického mandátu k vyzývání jiných politických a veřejných institucí a soukromých orgánů, jakož i občanských organizací, aby v praxi zajistily právo na rovnost žen a mužů.

Článek 5 – Spolupráce s partnery na prosazování rovnosti

1. Signatář se zavazuje spolupracovat se všemi svými partnery, z veřejného i soukromého sektoru, jakož i s občanskými organizacemi, aby tak mohl lépe prosazovat větší rovnost žen a mužů ve všech aspektech života v oblasti své působnosti.
2. Signatář bude při vypracování a revizi svých Akčních plánů rovnosti a dalších důležitých otázek týkajících se rovnosti konzultovat své partnerské orgány a organizace, včetně sociálních partnerů.

Článek 6 – Odmítání stereotypů

1. Signatář se zavazuje odmítat předsudky, praktiky a používání jazyka a obrázků založených na představě nadřazenosti nebo méněcennosti jednoho nebo druhého pohlaví a na stereotypních rolích žen a mužů, a pokud možno jim předcházet.
2. Ke splnění tohoto požadavku zajistí signatář, aby jeho vlastní veřejné a vnitřní komunikace byly plně v souladu s tímto závazkem a aby podporovaly pozitivní představy o rovnosti a byly příkladem tohoto postoje.
3. Signatář také bude pomáhat svým zaměstnancům, např. školením a jinými prostředky, odhalovat a odstraňovat stereotypní postoje a chování, a také v tomto ohledu upraví pravidla chování.
4. Signatář bude vykonávat činnost a vést kampaně ke zvýšení vědomí o škodlivosti stereotypního pohledu na roli žen a mužů, jež brání dosažení rovnosti obou pohlaví.

Článek 7 – Dobrá administrativa a porady

1. Signatář uznává právo žen a mužů, aby byly jejich záležitosti projednávány na základě rovnosti a nestrannosti, spravedlivě a v přiměřené lhůtě, včetně:
  - práva být vyslyšeni před rozhodnutím, které by se jich mohlo negativně dotknout;
  - povinnosti orgánu uvést důvody svého rozhodnutí;
  - práva na relevantní informace o záležitostech, jež se jich týkají.
2. Signatář uznává, že na poli jeho působnosti bude kvalita jeho politiky a rozhodování zvýšena, budou-li ti, kterých se týkají, mít před konečným rozhodnutím příležitost se k věci vyjádřit, a že je důležité, aby v praxi měli ženy a muži stejný přístup k relevantním informacím a stejnou příležitost reagovat.

3. Signatář se proto zavazuje učinit tyto případné kroky:
  - zajistit, aby ustanovení pro poskytování informací brala v úvahu potřeby žen a mužů, včetně jejich přístupu k informacím a komunikačním technologiím;
  - zajistit, aby, pokud se budou konat porady, se mohli ti, jejichž názory obvykle bývají nejméně slyšet, porad účastnit na základě rovnosti, a aby byly učiněny zákonné pozitivní kroky k zajištění tohoto požadavku;
  - pokud je to vhodné, vést zvláštní porady pro ženy.

OBECNÝ RÁMEC PRO ROVNOST

Článek 8 – Všeobecný závazek

1. Vzhledem ke všem svým úkolům signatář bude uznávat, respektovat a prosazovat relevantní práva a principy rovnosti žen a mužů a bojovat proti znevýhodňování a diskriminaci založeným na pohlaví.
2. Závazky stanovené v této Chartě se vztahují na signatáře pouze pokud tyto závazky jako celek nebo jejich určité aspekty spadají pod jeho pravomoc.

Článek 9 – Hodnocení postoje k otázce rovnosti mužů a žen

1. Signatář se zavazuje v rámci všech oblastí své pravomoci hodnotit postoje k otázce rovnosti mužů a žen, jak jsou stanoveny v tomto článku.
2. K zajištění tohoto úkolu se signatář zavazuje vypracovat program uvedeného hodnocení v souladu se svými vlastními prioritami, zdroji a časovým harmonogramem, které budou zahrnuty do jeho Akčního plánu rovnosti, nebo v něm budou zohledněny.
3. Hodnocení postojů k otázce rovnosti žen a mužů zahrne podle souvislosti tyto kroky:
  - přezkoumání současné politiky, postupů, praktik a způsobů a rozsahu ke zjištění, ukazují-li na nespravedlivou diskriminaci, jsou-li založeny na stereotypch postojů vůči ženám a mužům a jsou-li patřičně brány v úvahu, a ke zjištění zvláštních potřeb žen a mužů;
  - přezkoumání přidělených zdrojů, ať již finančních či jiných, pro výše uvedené účely;
  - stanovení priorit a, pokud je to vhodné, vytyčení cílů, aby se mohly vyřešit problémy, které vyplynuly z těchto přezkumů, a zajistit konkrétní zlepšení v poskytování služeb;
  - závazek včas vyhodnotit všechny významné návrhy nové nebo upravené politiky, nových postupů a změn v přidělování zdrojů, zjistit jejich potenciální dopad na ženy a muže a učinit konečná rozhodnutí v důsledku tohoto hodnocení;
  - zohlednění potřeb nebo zájmů těch, kteří jsou vystaveni kolektivní diskriminaci nebo znevýhodňování.

Článek 10 – Kolektivní diskriminace nebo znevýhodňování

1. Signatář uznává, že jakákoli diskriminace, např. založená na pohlaví, rase, etnickém či sociálním původu, genetických znacích, jazyce, náboženství či víře, politickém nebo jiném názoru, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, rodu, tělesném postižení, věku nebo sexuální orientaci, je zakázána.
2. Signatář dále uznává, že navzdory zákazu trpí mnoho žen a mužů kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním, včetně sociálně-ekonomického znevýhodňování, což má přímý dopad na jejich možnost uplatňovat ostatní práva stanovená a zmiňovaná Chartou.
3. Signatář se zavazuje v rámci svých pravomocí podniknout přiměřené kroky k potírání důsledků kolektivní diskriminace a znevýhodňování, jako:
  - zajistit, aby byly problémy kolektivní diskriminace nebo znevýhodňování zdůrazněny v Akčním plánu rovnosti a v posuzování otázek rovnosti žen a mužů;
  - zajistit, aby byly problémy vyvolané kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním brány v úvahu při akcích nebo opatřeních prováděných podle ostatních článků této Charty;
  - organizovat veřejné informační kampaně k potírání stereotypů a prosazování rovného zacházení v případě žen a mužů trpících kolektivní diskriminací nebo znevýhodňováním;
  - učinit konkrétní opatření k řešení zvláštních potřeb migrujících žen a mužů.

ROLE ZAMĚSTNAVATELE

Článek 11

1. Signatář v roli zaměstnavatele uznává právo žen a mužů na rovnost příležitostí v souvislosti se všemi aspekty zaměstnání, včetně organizace práce a pracovních podmínek.
2. Signatář uznává právo na sladění profesionálního, společenského a soukromého života a právo na důstojnost a bezpečnost na pracovišti.
3. Signatář se zavazuje učinit přiměřená opatření v rámci svých pravomocí, včetně pozitivních akcí, na podporu výše zmíněných práv.
4. Opatření zmíněná v bodu 3. zahrnují:
  1. přezkoumání příslušné politiky a postupů týkajících se zaměstnání v rámci organizace, vypracování a provádění Akčního plánu rovnosti z hlediska zaměstnavatele, kde by se řešily v přiměřené době nerovnosti a které by mimo jiné obsahovaly:
    - rovné platy, včetně rovného odměňování za práci stejné hodnoty;
    - opatření na přezkoumání výše platů, odměn, systému odměňování a důchodů;

- opatření k zajištění spravedlivého a průhledného postupu a rovných příležitostí k budování kariéry;
  - opatření k zajištění vyváženého zastoupení žen a mužů na všech úrovních, a zejména k odstraňování nevyváženého zastoupení na vyšší úrovni řízení;
  - opatření na řešení segregace z hlediska pohlaví a vybízení zaměstnanců, aby vstupovali do netradičních zaměstnání;
  - opatření k zajištění spravedlivého náboru;
  - opatření k zajištění vhodných pracovních podmínek z hlediska zdraví a bezpečnosti;
  - konání porad se zaměstnanci a jejich odborovými organizacemi se zajištěním vyvážené účasti žen a mužů v poradních nebo vyjednávacích orgánech.
2. vystoupení proti sexuálnímu obtěžování na pracovišti formou jasného prohlášení, že takové chování je nepřijatelné, podpořením obětí, zavedením a prováděním průhledné politiky vůči provinilcům a uvědomováním o tomto problému;
  3. vytváření pracovní síly na všech úrovních organizace, která odráží sociální, ekonomickou a kulturní různorodost místního obyvatelstva;
  4. podporu sladění profesionálního, sociálního a soukromého života těmito prostředky:
    - zavedením politiky umožňující, pokud je to vhodné, úpravu pracovní doby a opatření umožňující péči o závislé osoby zaměstnance;
    - vyzýváním mužů, aby využili svého nároku na dovolenou z důvodu péče o závislé osoby.

ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÍCH ZAKÁZEK A UZAVÍRÁNÍ SMLUV

Článek 12

- 1) Signatář uznává, že při plnění svých úkolů a povinností pokud jde o veřejné zadávání zakázek, včetně smluv na dodávku výrobků, obstarávání služeb nebo vykonávání práce, má povinnost prosazovat rovnost žen a mužů.
- 2) Signatář uznává, že tato odpovědnost je obzvláště důležitá tam, kde se navrhuje zadat zakázku jinému právnímu subjektu na poskytnutí důležité služby veřejnosti, za niž je signatář ze zákona zodpovědný. V takových případech signatář zajistí, aby právní subjekt, který vyhraje zakázku (bez ohledu na to, o jaký typ vlastnictví jde) měl stejnou odpovědnost zajistit nebo prosazovat rovnost žen a mužů, jakou by měl sám, kdyby tuto službu poskytoval přímo.
- 3) Signatář se dále zavazuje učinit, pokud to považuje za vhodné, tyto kroky:
  - a) u každé důležité smlouvy, kterou navrhuje uzavřít, zvážit relevantní souvislosti pokud jde o pohlaví a příležitosti pro zákonné prosazování rovnosti;
  - b) zajistit, aby smluvní specifikace zohlednily hledisko rovnosti žen a mužů;
  - c) zajistit, aby také ostatní podmínky dotyčné smlouvy zohlednily tyto cíle;

- d) využít pravomoci vyplývající s legislativy Evropské unie o zadávání veřejných zakázek stanovovat výkonnostní podmínky s ohledem na sociální problémy;
- e) učinit zaměstnance a poradce odpovědnými za úkoly spojené se zadáváním veřejných zakázek a zajistit, aby si byli ve své práci vědomi rozměru rovnosti, případně je v tomto smyslu vyškolit;
- f) zajistit, aby podmínky hlavní smlouvy obsahovaly požadavek, že i subdodavatelé musí splňovat příslušné povinnosti k prosazování rovnosti žen a mužů.

ÚLOHA POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

Článek 13 – Výchova a celoživotní vzdělávání

1. Signatář uznává právo všech na vzdělání a dále uznává právo všech na odborný a další výcvik. Signatář uznává životní důležitost vzdělávání ve všech obdobích života, protože poskytuje skutečnou rovnost příležitostí při získávání důležitých dovedností pro možnost zaměstnání a při otevírání nových možností profesionálního a odborného růstu.
2. Signatář se zavazuje v rámci svých kompetencí zajistit nebo prosazovat rovný přístup ke vzdělání a odbornému a dalšímu výcviku žen a mužů, dívek a chlapců.
3. Signatář uznává potřebu eliminovat jakékoli stereotypní chápání úlohy žen a mužů ve všech formách vzdělávání. Aby tak mohl činit, zavazuje se zavést nebo prosazovat tato opatření:
  - přezkoumat vzdělávací materiály škol a dalších vzdělávacích programů a metod výuky, aby byly odstraněny stereotypní postoje a praktiky;
  - zavázat se podniknout konkrétní akce na podporu výběru netradičních zaměstnání;
  - do kursů občanské výchovy a vzdělávání k občanství zahrnout prvky zdůrazňující důležitost rovné účasti žen a mužů v demokratických procesech.
4. Signatář uznává, že způsob, jak jsou školy a další vzdělávací instituce řízeny, představuje pro děti a mladé lidi důležitý vzor. Zavazuje se tedy prosazovat vyvážené zastoupení žen a mužů na všech úrovních řízení škol.

Článek 14 – Zdraví

1. Signatář uznává právo všech na vysokou úroveň fyzického a duševního zdraví a prohlašuje, že přístup k dobré zdravotní péči a lékařskému ošetření a preventivní zdravotní péči pro ženy a muže jsou důležité pro uplatnění tohoto práva.
2. Signatář uznává, že při zajišťování rovných příležitostí žen a mužů požívat dobrého zdraví, lékařských a zdravotnických služeb je třeba brát v úvahu jejich rozdílné potřeby.

Dále uznává, že tyto potřeby vznikají nejen v důsledku biologických rozdílů, ale také z rozdílných životních a pracovních podmínek a ze stereotypních postojů a předpokladů.

3. Signatář se zavazuje podniknout všechny přiměřené kroky v rámci své působnosti k prosazování a zajišťování nejvyšší zdravotní úrovně svých občanů. Proto se signatář zavazuje provádět nebo prosazovat tato opatření:
  - zpracovat do plánování, rozpočtování a poskytování zdravotních a lékařských služeb postoj založený na rovnosti pohlaví;
  - zajistit, aby ti, kteří poskytují sociální péči a sociální služby, věděli, jak pohlaví tyto služby ovlivňuje, a brali v úvahu rozdílné zkušenosti žen a mužů v poskytování této péče.

Článek 16 – Péče o děti

1. Signatář uznává důležitost role, jakou hraje dobrá kvalita, dostupná péče o děti, kterou si mohou dovolit všichni rodiče a pečovatelé, bez ohledu na to, jaká je jejich finanční situace, při prosazování skutečné rovnosti žen a mužů a při sladování jejich pracovního, veřejného a soukromého života. Signatář dále uznává podíl, jaký má tato péče o děti na zlepšení ekonomického a sociálního života a struktury obyvatel obce a společnosti jako celku.
2. Signatář se zavazuje zařadit obstarávání a prosazování této péče, poskytované buď přímo nebo prostřednictvím jiných poskytovatelů, mezi své priority. Dále se zavazuje podporovat poskytování péče o děti jinými subjekty, včetně podpory poskytování této péče místními zaměstnavateli.
3. Signatář dále uznává, že výchova dětí vyžaduje, aby odpovědnost za ni sdíleli muži a ženy a společnost jako celek, a zavazuje se bojovat proti stereotypu, podle něž se péče o děti považuje hlavně za úkol nebo odpovědnost žen.

Článek 17 – Péče o další závislé osoby

1. Signatář uznává, že ženy a muži jsou povinni pečovat o další závislé osoby, nejen o děti, a že tato povinnost může ovlivnit jejich schopnost hrát plnou úlohu v ekonomickém a společenském životě.
2. Signatář dále uznává, že tyto pečovatelské povinnosti padají neúměrně na ženy a jsou tudíž překážkou rovnosti žen a mužů.
4. Signatář se zavazuje působit podle okolností proti této nerovnosti tak, že:
  - učiní poskytování a rozšiřování vysoce kvalitní, ne příliš drahé péče o závislé osoby, buď přímo nebo prostřednictvím jiných poskytovatelů, jednou ze svých priorit;
  - poskytnou podporu těm a rozšíří příležitosti pro ty, kteří v důsledku péče o závislou osobu trpí sociální exkluzí;
  - budou vystupovat proti stereotypu, podle něž péče o závislé osoby je především úkolem žen.

Článek 18 – Zařazení do společnosti

1. Signatář uznává, že každý má právo na ochranu proti chudobě a sociální exkluzi a dále že ženy obecně více trpí sociální exkluzí, protože mají omezenější přístup ke zdrojům, zboží, službám a příležitostem než muži.
2. Signatář se proto zavazuje, že v celé šíři svých služeb a činností a ve spolupráci se sociálními partnery učiní opatření v rámci celkového koordinovaného přístupu s cílem
  - prosazovat účinný přístup všech, kteří žijí nebo jim hrozí, že se octnou v situaci sociální exkluze nebo chudoby, k zaměstnání, bydlení, školení, výchově, kultuře, informacím a komunikačním technologiím a sociální a lékařské pomoci;
  - uznávat zvláštní potřeby a situaci žen, které se octly v sociální exkluzi;
  - prosazovat integraci migrujících žen a mužů s ohledem na jejich konkrétní potřeby.

Článek 19 – Bydlení

1. Signatář uznává právo na bydlení a prohlašuje, že přístup ke kvalitnímu bydlení představuje jednu z nejdůležitějších lidských potřeb, jež je životně důležitá pro spokojenost jednotlivce a jeho rodiny.
2. Signatář dále uznává, že ženy a muži mají často specifické a odlišné potřeby pokud jde o bydlení, což je třeba brát v úvahu, jako i skutečnost, že:
  - a) v průměru mají ženy nižší příjem a menší zdroje než muži, a tudíž potřebují bydlení, jež je jim dostupné;
  - b) ve většině neúplných rodin jsou hlavou domácnosti ženy, v důsledku čehož potřebují mít přístup k sociálnímu bydlení;
  - c) zranitelní muži často silně převažují mezi bezdomovci.
3. Signatář se tedy zavazuje podle situace:
  - a) poskytnout nebo podporovat přístup všech k bytům přiměřené velikosti a přiměřené úrovně se slušným prostředím a přístupem k základním službám;
  - b) učinit kroky k předcházení bezdomovectví a zejména poskytovat pomoc bezdomovcům založenou na kritériích potřeby, zranitelnosti a nediskriminace;
  - c) pomáhat podle svých pravomocí učinit cenu bydlení dostupnou pro ty, kteří nemají přiměřené zdroje.
5. Signatář se rovněž zavazuje zajistit nebo podporovat rovná práva žen a mužů stát se nájemníky, vlastníky nebo uživateli svých domovů a k tomuto cíli použít své pravomoci nebo vlivu k zajištění toho, aby ženy měly stejný přístup k hypotékám a dalším formám finanční pomoci a k úvěrům pro účely bydlení.

Článek 20 – Kultura, sport a rekreace

1. Signatář uznává právo všech účastnit se kulturního života a těšit se z umění.
2. Dále signatář uznává význam role, kterou hraje sport v životě obce a při zabezpečování práv na zdraví, jak se uvádí v článku 14. Uznává také, že ženy a muži mají právo na rovný přístup ke kulturním, rekreačním a sportovním činnostem a zařízením.
3. Signatář uznává, že ženy a muži mohou mít různé zkušenosti a zájmy pokud jde o kulturu, sport a rekreaci a že to může být důsledkem stereotypních postojů a konání ovlivněných vnímáním pohlaví, a proto se zavazuje provádět a prosazovat opatření, jako:
  - zajistit, pokud je to vhodné, aby ženy a muži, chlapci a dívky měli rovný přístup ke sportovním, rekreačním a kulturním zařízením a činnostem;
  - vybízet ženy a muže, chlapce a dívky, aby se účastnili sportů a kulturních činností stejnou měrou, včetně činností tradičně považovaných za převážně „ženské“ nebo „mužské“;
  - vybízet umělce a kulturní a sportovní sdružení, aby podporovali kulturní a sportovní činnosti, které odmítají stereotypní názory na ženy a muže;
  - podněcovat služby veřejných knihoven, aby prostřednictvím svých knižních fondů a jiných materiálů odmítaly stereotypní postoje v názoru na ženy a muže.

Článek 21 – Jistota a bezpečnost

1. Signatář uznává právo každé ženy a každého muže na osobní bezpečnost a volnost pohybu a to, že tato práva nemohou být svobodně vykonávána, pokud ženy či muži se necítí jistí či bezpeční, ať již v soukromí nebo na veřejnosti, nebo cítí-li se nejistí a ohrožení.
2. Signatář dále uznává, že ženy a muži, částečně vinou odlišných povinností nebo odlišného životního stylu často čelí odlišným problémům jistoty a bezpečnosti, jimiž je třeba se zabývat.
3. Signatář se tedy zavazuje:
  - a) analyzovat z hlediska pohlaví statistiky týkající se množství a struktury incidentů (včetně vážných zločinů proti jednotlivci), které mají dopad na bezpečnost nebo pocit jistoty žen a mužů, a pokud je to vhodné, zjistit míru a povahu strachu ze zločinu nebo jiných zdrojů pocitu nebezpečí;
  - b) vypracovat a uskutečňovat strategii, politiku a akce, včetně konkrétních zlepšení stavu nebo struktury místního prostředí (např. meziúrovňové křižovatky, parkoviště, pouliční osvětlení), nebo zlepšení ochrany a s tím spojených služeb, zvyšovat praktickou bezpečnost a jistotu žen a mužů a snažit se snižovat jejich pocit nejistoty a nedostatečné bezpečnosti.

Článek 22 – Násilí páchané na druhém pohlaví

1. Signatář uznává, že násilí páchané na druhém pohlaví, které neúměrně více postihuje ženy, představuje porušování základních lidských práv a je urážkou důstojnosti a fyzické a citové integrity lidských bytostí.

2. Signatář uznává, že násilí páchané na druhém pohlaví vzniká z představy pachatele o nadřazenosti jednoho pohlaví nad druhým na základě nerovného poměru síly.

3. Signatář se tedy zavazuje zavést a posílit politiku a činnost proti násilí páchaném na druhém pohlaví, včetně:

- poskytování nebo konkrétního podporování struktur pro oběti;
- informování veřejnosti ve všech hlavních místních jazycích o možnosti pomoci v dané oblasti;
- zajištění, aby byli profesionální pracovníci vyškoleni v rozpoznávání obětí a v poskytování podpory těmto obětem;
- zajištění účinné koordinace příslušných služeb, jako jsou policie a zdravotní a bytové úřady;
- kampaní na zvyšování uvědomělosti a vzdělávací programy zaměřené na potenciální a skutečné oběti a pachatele.

Článek 23 – Obchodování s lidmi

1. Signatář uznává, že zločin obchodování s lidmi, který neúměrně více postihuje ženy a dívky, představuje porušování základních lidských práv a je urážkou důstojnosti a fyzické a citové integrity lidských bytostí.

2. Signatář se zavazuje zavést a posílit politiku a činnost k zabránění obchodování s lidmi podle okolností prostřednictvím:

- informačních kampaní a kampaní zvyšujících uvědomění občanů;
- školení pro profesionální pracovníky odpovědné za rozpoznávání a podporování obětí;
- opatření na potlačování poptávky;
- vhodných opatření na pomoc obětem, včetně přístupu k lékařskému ošetření, přiměřenému a bezpečnému bydlení a jazykovému překladu.

PLÁNOVÁNÍ A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Článek 24 – Udržitelný rozvoj

1. Signatář uznává, že při plánování a rozvíjení strategií pro budoucnost území spadajícího pod jeho pravomoc je třeba plně respektovat principy udržitelného rozvoje, včetně vyváženého zahrnutí ekonomických, sociálních, environmentálních a kulturních rozměrů, a zejména potřeby prosazovat a dosahovat rovnosti žen a mužů.

2. Signatář se proto zavazuje brát v úvahu princip rovnosti žen a mužů jako základní dimenzi veškerého plánování nebo rozvíjení strategií pro udržitelný rozvoj v oblasti své působnosti.

Článek 25 – Územní plánování měst a obcí

1. Signatář uznává důležitost plánování a uskutečňování rozvoje prostor, dopravy, ekonomiky a výstavby při vytváření podmínek, za nichž je možné plně uplatňovat právo na rovnost žen a mužů v občanském životě.
2. Signatář se zavazuje zajistit, že při vypracovávání, přijímání a uskutečňování této politiky a těchto plánů
  - bude brána v úvahu potřeba prosazovat skutečnou rovnost ve všech aspektech života v obci,
  - budou brány v úvahu konkrétní potřeby žen a mužů pokud jde např. o zaměstnání, přístup ke službám a kulturnímu životu, vzdělání a rodinnou odpovědnost, založené na příslušných místních a dalších údajích, včetně signatářova vlastního hodnocení problémů vyvolaných pohlavím;
  - budou přijata řešení, která budou brát v úvahu specifické potřeby žen a mužů.

Článek 26 – Mobilita a doprava

1. Signatář uznává, že mobilita a přístup k dopravním prostředkům jsou základními podmínkami toho, aby ženy a muži mohli uplatňovat mnohé ze svých práv, úkolů a činností, včetně přístupu k práci, vzdělání, kultuře a základním službám. Rovněž uznává, že udržitelnost a úspěch obce či regionu závisí do velké míry na rozvoji účinné, vysoce kvalitní dopravní infrastruktury a veřejné dopravy.
2. Signatář dále uznává, že ženy a muži často mají v praxi rozdílné potřeby a způsoby užívání pokud jde o mobilitu a dopravu, založené na faktorech jako jsou příjem, povinnost pečovat o druhé nebo pracovní doba, a že tedy ženy často tvoří větší část uživatelů veřejné dopravy než muži.
3. Signatář se proto zavazuje:
  - a) brát v úvahu potřeby mobility a způsob používání dopravy v případě žen a mužů, včetně těch, kteří žijí v městech a na venkově;
  - b) zajistit, aby dopravní služby dostupné občanům v oblasti působnosti úřadu pomáhaly uspokojovat specifické i obecné potřeby žen a mužů a zajišťovat skutečnou rovnost žen a mužů na úrovni života v obcích.
4. Signatář se dále zavazuje prosazovat postupné zlepšování služeb veřejné dopravy v oblasti své působnosti, včetně intermodálních spojů, aby byly uspokojeny specifické a obecné potřeby žen a mužů pokud jde o pravidelnou, nenákladnou, bezpečnou a dostupnou dopravu, a přispívat k jejímu udržitelnému rozvoji.

Článek 27 – Hospodářský rozvoj

1. Signatář uznává, že dosažení vyváženého a udržitelného hospodářského rozvoje je životně důležitou složkou úspěchu obce nebo regionu a že jeho činnost a služby v této oblasti mohou významně přispět ke zlepšování rovnosti žen a mužů.
2. Signatář uznává potřebu zvýšit míru a kvalitu zaměstnanosti žen a dále uznává, že nebezpečí chudoby spojené s dlouhodobou nezaměstnaností a neplacenou prací je v případě žen vysoké.
3. Signatář se zavazuje, že v souvislosti se svou činností a službami v oblasti hospodářského rozvoje bude plně zohledňovat potřeby a zájmy žen a mužů a příležitosti ke zvyšování rovnosti mezi nimi a přijme příslušná opatření ke splnění tohoto cíle. Tato opatření mohou zahrnovat:
  - pomoc ženám podnikatelkám;
  - zajištění finanční a jiné podpory podnikům, aby prosazovaly rovnost pohlaví;
  - vybízení účastnic kurzů, aby získaly dovednosti a dosáhly kvalifikace pro práci tradičně považovanou za „mužskou“ a naopak;
  - vybízení zaměstnavatelů, aby učnice a účastnice školení získávaly dovednosti a kvalifikaci a mohly se ucházet o místa tradičně považovaná za „mužská“, a naopak.

Článek 28 – Životní prostředí

1. Signatář uznává za svou povinnost zajišťovat vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí v oblasti své působnosti, včetně místní politiky pokud jde o odpady, hluk, kvalitu ovzduší, biodiverzitu a dopady změny klimatu. Uznává rovné právo žen a mužů mít prospěch z jeho služeb a politiky pokud jde o životní prostředí.
2. Signatář uznává, že v mnoha místech se životní styl žen a mužů liší a že ženy a muži mohou místní služby a veřejné a volné prostory používat jinak, nebo se potýkat s rozdílnými environmentálními problémy.
4. Signatář se tedy zavazuje vypracovat svou environmentální politiku a politiku poskytování služeb s vědomím specifických potřeb a specifického životního stylu žen a mužů a potřeby dodržovat princip solidarity mezi generacemi.

REGULAČNÍ ÚLOHA

Článek 29 – Místní samospráva jako regulační orgán

1. Při plnění svých úkolů a vykonávání funkce regulačního orgánu pro příslušné aktivity v oblasti své působnosti uznává signatář důležitost role, kterou hraje účinná regulační činnost a ochrana spotřebitelů při zajišťování bezpečnosti a pohody obyvatel v místě svého působení, a to, že regulace může mít na ženy a na muže rozdílný dopad.
2. Signatář se při vykonávání svých regulačních povinností zavazuje brát v úvahu specifické potřeby, zájmy a okolnosti žen a mužů.

DRUŽBA A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Článek 30

1. Signatář uznává hodnotu družby a evropské a mezinárodní spolupráce místních a regionálních samospráv proto, že sblíží občany a že zlepšují vzájemné poznávání a porozumění překračující hranice států.
2. Signatář se zavazuje, že ve své činnosti v oblasti družby a evropské mezinárodní spolupráce bude:
  - do této činnosti zapojovat ženy a muže z různého prostředí na základě rovnosti;
  - využívat své družební svazky a evropská a mezinárodní partnerství jako platformy pro výměnu zkušeností a informací o záležitostech týkajících se rovnosti žen a mužů;
  - do svých decentralizovaných akcí spolupráce zavádět rozměr rovnosti pohlaví.